

BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
DIREKCIJA ZA EKONOMSKO PLANIRANJE

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
САВЈЕТ МИНИСТАРА
ДИРЕКЦИЈА ЗА ЕКОНОМСКО ПЛАНИРАЊЕ

BOSNIA AND HERZEGOVINA
COUNCIL OF MINISTERS
DIRECTORATE FOR ECONOMIC PLANNING

INFORMACIJA
o kretanju makroekonomskih pokazatelja
za period januar/siječanj – maj/svibanj 2010. godine

Sarajevo, juli/srpanj 2010. godine

Sadržaj:

Uvod.....	3
1. Realni sektor.....	5
1.1. Industrijska proizvodnja.....	5
1.2. Tržište rada BiH.....	5
2. Javne finansije.....	6
2.1. Indirektni porezi u BiH.....	6
2.2. Prihodi od direktnih poreza i doprinosa u BiH.....	7
2.3. Izvršenje budžeta entitetskih Vlada.....	7
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor.....	8
3.1. Cijene – Indeks potražaćkih cijena (CPI).....	8
3.2. Monetarni agregati.....	8
3.3. Prosječna obavezna rezerva.....	9
3.4. Devizne rezerve Centralne banke BiH.....	10
3.5. Depoziti.....	11
3.6. Krediti.....	12
3.7. Berze.....	12
4. Vanjski sektor.....	13
5. Strane direktne investicije.....	15

Uvod

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 79. sjednici održanoj 05.03.2009. godine razmotrilo i usvojilo Prijedlog mjera iz nadležnosti Vijeća ministara BiH za ublažavanje uticaja globalne ekonomske krize na privredu BiH. Direkcija za ekonomsko planiranje je zadužena da u vezi sa navedenim prati kretanje makroekonomskih pokazatelja i da izvještaj o kretanju mjesečno dostavlja Vijeću ministara.

Direkcija je zadužena da „Informaciju“ dostavlja mjesečno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u svrhu praćenja uticaja svjetske ekonomske krize na ekonomiju BiH.

„Informacija“ obuhvata kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u BiH za navedeni period. Detaljna pojašnjenja svih oblasti koje su obuhvaćene u ovom dokumentu se mogu naći u Ekonomskim trendovima BiH koje publikuje Direkcija, kvartalno – četiri puta godišnje, te redovno dostavlja Vijeću ministara i Parlamentu BiH.

* * *

Eksterni faktori koji su u najvećoj mjeri doveli do BiH ekonomske recesije u 2009. bilježe skroman oporavak u prvom tromjesečju 2010. godine. Tu se prije svega misli na ekonomski rast EU27 koja je po prvi put nakon dugo vremena zabilježila pozitivan godišnji rast (0,6% g/g) u poređenju sa istim kvartalom prethodne godine. U isto vrijeme, negativan realni rast zemalja iz neposrednog okruženja (npr. Slovenije i Hrvatske) je znatno niži u odnosu na pad iz prethodne godine. Sve ovo je zajedno sa rastom izvoznih i uvoznih cijena dovelo do snažnog nominalnog oporavka robnog izvoza i znatno nižeg pada uvoza pri čemu je oporavak vanjske trgovine u realnom smislu najvjerojatnije bio znatno skromniji obzirom na snažan efekat rasta svjetskih cijena metala i energenata. Uprkos nepostojanju zvaničnih statističkih podataka o kvartalnom BDP-u kratkoročni indikatori ukazuju na slabljenje ili čak moguće zaustavljanje BiH ekonomske recesije u prvom tromjesečju 2010 godine.

Naime, kratkoročni indikatori ukazuju da je djelomičan oporavak izvoza pomogao skroman oporavak domaće tražnje i to prije svega u domenu privatne potrošnje dok su investicije nastavile snažno da padaju stopom (20-30% g/g) tek nešto nižom u odnosu na 2009 godinu. Ovakav pomak domaće tražnje je u konačnici skoro zaustavio negativan trend rasta uvoza iz 2009 godine. Jačanje trenda pada broja zaposlenih iz prethodne godine, te smanjenje (zaustavljanja rasta) socijalnih transfera uslijed početka implementacije mjera štednje u javnom sektoru radi ispunjenja uslova iz „Stand by“ aranžmana sa MMF-om, uz rast potrošačkih cijena ukazuju na u odnosu na prethodnu godinu nešto blaži pad raspoloživog dohodka domaćinstava u prvom tromjesečju 2010. Ovo je uz rast javne potrošnje najvjerojatnije dovelo do mogućeg zaustavljanja ili barem usporenje pada privatne potrošnje u odnosu na prethodnu godinu. Na to donekle ukazuju zaustavljanje pada proizvodnje i uvoza potrošačkih dobara. Pad uvoza kapitalnih dobara od 22%, te snažan pad vrijednosti izvršenih građevinskih radova ukazuju na snažan pad privatnih investicija u prvom tromjesečju 2010. godine.

Pokazatelji realnog sektora sa izuzetkom građevinarstva takođe ukazuju na zaustavljanje negativnih trendova iz 2009. godine. Rast fizičkog obima industrijske proizvodnje u prvih pet mjeseci 2010. od svega 2,6% obzirom na snažnu izvoznju orijentisanost BiH industrije donekle potvrđuje da je realni rast izvoza zaista bio znatno niži od nominalnog. Postepeni oporavak izvoza je doveo do jačanja prevoza roba. Posebno treba istaći da je oporavak metalne industrije u prvom tromjesečju znatno doprinio snažnom porastu željezničkog prevoza roba od preko 30%. Pored toga, nakon pada u 2009.

zabilježen je skroman rast prometa maloprodaje, turizma i ugostiteljstva u prvih pet mjeseci 2010. Nastavak oporavka prije svega EU ekonomije bi u skorijoj budućnosti mogao dodatno ojačati tražnju za BiH izvozom i na taj način još više ojačati postojeće trendove početka ekonomskog oporavka u BiH.

Napomena: Ova „Informacija“ je sastavljena na temelju raspoloživih podataka koji su dostavljeni od proizvođača podataka sa junom/lipnjem 2010. godine.

1. Realni sektor

1.1. Industrijska proizvodnja

Tokom 2009. godine u Bosni i Hercegovini zabilježen je pad industrijske proizvodnje od 3,3% u odnosu na prošlu godinu. Međutim već početkom 2010. godine čini se da se BiH privreda stabilizuje i ulazi u fazu blagog oporavka. Tako prema podacima BHAS-a industrijska proizvodnja u BiH u periodu januar-maj 2010. godine bilježi povećanje proizvodnje od 2,6% u odnosu na isti period prošle godine. Podaci za mjesec maj su također ohrabrujući i ukazuju da se BiH privreda polako ali sigurno oporvalja nakon prošlogodišnje krize. Tako u maju 2010. godine Bosni i Hercegovina bilježi povećanje industrijske proizvodnje od 5,2% u odnosu na maj prethodne godine. Posmatrano po entitetima, u periodu januar-maj 2010. godine zabilježen je rast industrijske proizvodnje od 3,8% u FBiH, odnosno 8,3% u RS u odnosu na isti period 2009. godine.

Indeksi industrijske proizvodnje u BiH 2010.

Indeksi g/g		2007	2008	2009	Januar	Februar	Mart	April	Maj	Jan-Maj
					2010	2010	2010	2010	2010	2010
Industrijska proizvodnja	FBiH	108,6	107,9	88,4	100,1	103,5	102,5	102,6	104,4	103,8
	RS	101,4	116,8	119	111	101,8	105,8	111,0	112,1	108,3
fizički obim	BiH	-	-	96,7	99,5	99,5	104,3	102,7	105,2	102,6

1.2. Tržište rada BiH

Prosječan broj zaposlenih lica u BiH je u periodu I-IV 2010. godine iznosio 699,9¹ hiljada lica što je za 0,6% više u odnosu na isti period 2009. godine. Usporenom rastu broja zaposlenih lica u BiH u aprilu 2010. godine najviše je doprinijelo smanjenje broja zaposlenih lica u sektorima prerađivačke industrije (1,1%) i građevinarstva (1,7%) što je posljedica izuzetno usporenog rasta obima proizvodnje u pomenutoj industriji ali i značajnog smanjenja obima građevinskih radova u BiH.

S druge strane, broj nezaposlenih lica u BiH je u periodu I-V 2010. godine je uvećan za 5,1% i iznosio 517,6 hiljada lica. Međutim, primjetno je da je broj nezaposlenih lica u maju u odnosu na april 2010. godine smanjen. Prosječna stopa nezaposlenosti u aprilu 2010. godine je iznosila 42,4%.

Prosječna plata u BiH u periodu I-IV 2010. godine je iznosila 792 KM i veća je za samo 0,3% u odnosu na isti period 2009. godine. Tradicionalno najniže plate su zabilježene u okviru privatnog sektora. Negativne stope rasta plata u aprilu 2010. godine pri godišnjem poređenju zabilježene su u okviru sektora finansijskog posredovanja, poslovanja sa nekretninama te javne uprave i obrazovanja. Infalacija u BiH je doprinijela da promjena realnih neto plata u BiH bude negativna i u aprilu 2010. godine iznosila je -1,7% g/g.

¹ Podaci o broju zaposlenih u BiH podložni su reviziji sa objavom podatka o broju zaposlenih lica u RS za mart 2010. godine i kao takvi smatraju se privremenim.

Prosječna penzija u BiH je u periodu I-V 2010. godine iznosila 333,5² KM i manja je za 1,4% u odnosu na isti period prethodne godine. Smanjenje penzija u BiH je pratio rast broja penzionera u istom periodu od 4,5% g/g.

	Broj zaposlenih lica u BiH	Stopa rasta (g/g)
I 2010.	701.431	0,5%
II 2010.	699.710	0,4%
III 2010.	698.970	0,7%
IV 2010.	699.398	0,8%
I-IV 2010.	699.877	0,6%
	Broj nezaposlenih lica u BiH	Stopa rasta (g/g)
I 2010.	516.121	5,7%
II 2010.	519.462	5,6%
III 2010.	519.207	5,2%
IV 2010.	515.685	4,6%
V 2010.	512.243	4,4%
I-V 2010.	517.619	5,1%
	Prosječna neto plata u BiH (KM)	Stopa rasta (g/g)
I 2010.	789	0,7%
II 2010.	782	-1,0%
III 2010.	798	0,9%
IV 2010.	799	0,7%
I-IV 2010.	792	0,3%
	Prosječna penzija u BiH (KM)	Stopa rasta (g/g)
I 2010.	334,0	-1,3%
II 2010.	333,7	-1,5%
III 2010.	333,6	-1,4%
IV 2010.	332,8	-1,3%
V 2010.	333,4	-1,3%
I-V 2010.	333,5	-1,4%

2. Javne finansije

2.1. Indirektni porezi u BiH

Ukupni prihodi od indirektnih poreza u periodu januar-maj 2010. godine, u odnosu na isti period 2009. godine bilježe rast od 6,09%, što predstavlja direktan rezultat rasta prihoda od akciza i putarina. **Kod prihoda od carina** u navedenom vremenskom okviru evidentiran je pad od 19,84%. Ovaj pad predstavlja nastavak negativnog trenda iz 2009. godine, uslijed stupanja na snagu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) i smanjenja uvoza. **Prihodi od PDV-a**, u periodu januar-maj 2010. godine nalaze se na istom nivou kao i u 2009. godini. S druge strane, **prihodi od akciza**, u periodu januar-maj 2010. godine, poređeni sa 2009. godinom bilježe rast od 23,46%, što je rezultat harmonizacije sa Evropskom unijom i usaglašavanjem modela i visine akciza sa zemljama u okruženju. Slično prihodima od akciza i **prihodi od putarina** u posmatranom razdoblju bilježe rast od 55,25%.

² Prosječna penzija u BiH je izračunata na osnovu prosječnih mjesečnih penzija ponderisanih udjelom ukupnog broja penzionera u svakom od BH entiteta u ukupnom broju penzionera.

(u milionima KM za period januar-maj)

Indirektni porezi	2009.	2010.	Trend
Carine	143	115	-19,84%
Akcize	365	451	23,46%
PDV	1.068	1.069	0,17%
Putarine	75	117	55,25%
Ukupno	1.651	1.752	6,09%

2.2. Prihodi od direktnih poreza i doprinosa u BiH

Prihodi od direktnih poreza u prvom tromjesečju 2010. godine u FBiH bilježe rast od 7,1%. S druge strane u RS prihodi od direktnih poreza su u periodu januar-mart 2010. godine u odnosu na isti period u 2009. godini pali za 25,8%. Prihodi od doprinosa za predstavljeni vremenski okvir u FBiH su porasli za 19,8%, dok je u RS evidentiran pad od 1,8%. Kod ukupnih prihoda, generisanih kod entitetskih poreskih uprava, koji pored direktnih poreza i doprinosa, uključuju i ostale takse, kazne i naknade evidentiran je rast od 16,9 % u FBiH i pad od 8,2% u RS.

(u milionima KM)

Naziv prihoda	FBiH (januar-mart)			RS februar (januar-mart)		
	2009.	2010.	%	2009.	2010.	%
Direktni porezi	120,0	128,6	7,1%	124,0	92,0	-25,8%
Porez na platu	63,1	65,8	4,3%	30,9	28,6	-7,3%
Porez na dobit	28,0	40,8	45,6%	58,8	42,3	-28,1%
Porezi građana	27,8	20,6	-25,9%	13,2	13,9	5,1%
Ostali porezi	1,1	1,4	21,1%	21,1	7,2	-65,9%
Ostale takse, kazne i naknade	78,6	89,7	14,0%	69,6	68,0	-2,3%
Doprinosi	488,3	584,8	19,8%	274,5	269,5	-1,8%
PIO	280,9	323,3	15,1%	143,0	142,8	-0,1%
Zdravstvo	183,7	234,8	27,8%	115,0	109,8	-4,5%
Nezaposleni	23,6	26,6	12,8%	5,6	5,5	-2,0%
Dječija zaštita	-	-	-	10,9	10,8	-1,3%
Zapošljavanje invalida	-	-	-			-
Ukupno <i>(direktni porezi + ostale takse, kazne i naknade + doprinosi)</i>	687,0	803,1	16,9%	468,1	429,5	-8,2%

2.3. Izvršenje budžeta entitetskih Vlada

Ukupni prihodi ostvareni u budžetu Federacije BiH u prva četiri mjeseca 2010. godine u odnosu na isti period 2009. godine bilježe rast od 17,9%. Prihodi u budžetu Republike Srpske su za period januar-mart 2010. godine niži za 0,8% u odnosu na isti period 2009. godine. Rashodi za posmatrano razdoblje u FBiH bilježe rast od 49,8%, odnosno rast od 34,4% u RS.

(u milionima KM za period januar-april)

Federacija BiH	2009.	2010.	%
Prihodi	335,51	395,52	17,9%
Porezni prihodi	295,68	356,69	20,6%
Neporezni prihodi	39,83	38,83	-2,5%
Rashodi	293,18	439,17	49,8%
Plaće i naknade	54,65	47,37	-13,3%
Materijal i usluge	13,43	18,74	39,5%
Tekući transferi	183,29	298,94	63,1%

(u milionima KM za period januar-mart)

Republika Srpska	2009	2010	%
Prihodi	309,95	307,60	-0,8%
Porezni prihodi	75,47	260,70	245,4%
Neporezni prihodi	40,77	46,40	13,8%
Rashodi	310,65	417,40	34,4%
Plaće i naknade	153,68	150,80	-1,9%
Materijal i usluge	11,18	11,60	3,7%
Subvencije i transferi	123,94	67,30	-45,7%

3. Cijene, monetarni i finansijski sektor

3.1. Cijene – Indeks potrošačkih cijena (CPI)

Inflacija u BiH se nastavila postepeno uvećavati. Prosječna inflacija u BiH za period I-V 2010. godine je iznosila 2% g/g. U pomenutom periodu najveće cijene su zabilježene u kategorijama alkohola i duvana (30,1%), stanovanja i energenata (3,4%), te transporta (9,8%) koje su najviše doprinijele povećanju cijena u BiH.

CPI - BiH	g/g
I 2010.	101,4
II 2010.	101,7
III 2010.	101,9
IV 2010.	102,4
V 2010.	102,6
I-V 2010.	102,0

3.2. Monetarni agregati

Na kraju mjeseca mjeseca tekuće godine ukupna novčana masa (M2) je dostigla nivo od preko 13,4 milijardi KM. Ovaj agregat je zabilježio kako godišnji rast od 8,1% g/g na kraju mjeseca, tako i rast od samo 0,3 m/m, odnosno nije došlo do neke značajnije promjene u odnosu na prethodni mjesec. Ako se pogleda (u tabeli ispod) prosječan rast za prvih pet mjeseci, uočava se značajno brži rast na godišnjoj osnovi nego u istom periodu prethodne godine. A ako se posmatra prosječni mjesečni rast za prvih pet mjeseci uočava se znatno sporiji rast. Više detalja se može vidjeti u tabeli ispod.

U milionima KM

Peri od	Gotovi na izvan monetarnih vlasti	Depoziti banaka kod monetarnih vlasti	Ostali depoziti po viđenju u kod monetarnih vlasti	Rezervni novac (M0)	Gotovi na izvan banaka	Depoziti po viđenju u domaćoj valuti	Transakcijski novac (M1)	Oročeni i štedni depoziti u domaćoj valuti	Depoziti po viđenju u stranoj valuti	Oročeni i štedni depoziti u stranoj valuti	Kvazi novac (QM)	Monetarni agregati ; M2 (M1+QM)
Jan-10	2.275,5	3.162,3	4,9	5.442,7	2.002,0	3.875,5	5.877,5	1.777,4	1.398,2	3.931,1	7.106,7	12.984,2
Feb-10	2.269,6	3.176,2	4,3	5.450,1	2.006,0	3.846,1	5.852,1	1.791,9	1.424,9	3.967,7	7.184,5	13.036,6
Mar-10	2.254,9	3.319,1	3,8	5.577,8	1.974,6	3.907,5	5.882,1	1.774,0	1.572,0	3.992,2	7.338,2	13.220,3
Apr-10	2.269,5	3.289,2	5,0	5.563,7	2.005,0	4.008,0	6.013,0	1.714,3	1.667,2	3.986,9	7.368,4	13.381,4
Maj-10	2.278,0	3.250,5	4,5	5.533,0	1.980,8	4.064,4	6.045,2	1.700,6	1.634,4	4.037,0	7.372,0	13.417,2
stope rasta g/g u %												
Jan-10	-4,6%	1,2%	22,2%	-1,3%	-3,9%	6,3%	2,6%	-1,6%	-6,8%	12,0%	4,2%	3,5%
Feb-10	-3,2%	3,2%	25,9%	0,4%	-2,6%	6,9%	3,4%	1,8%	-5,8%	11,6%	5,2%	4,4%
Mar-10	-2,7%	10,9%	41,5%	4,9%	-2,0%	10,2%	5,8%	0,7%	7,1%	10,4%	7,2%	6,6%
Apr-10	-3,9%	10,6%	62,1%	4,0%	-4,6%	17,0%	8,8%	-2,9%	14,2%	10,0%	7,5%	8,1%
Maj-10	-2,1%	15,4%	29,7%	7,5%	-1,6%	13,7%	8,2%	-2,3%	12,4%	11,3%	8,1%	8,1%
stope rasta m/m u %												
Jan-10	0,3%	-6,3%	18,3%	-3,6%	-0,4%	-0,1%	-0,2%	-0,3%	-3,0%	1,1%	-0,1%	-0,1%
Feb-10	-0,3%	0,4%	12,2%	0,1%	0,2%	-0,8%	-0,4%	0,8%	1,9%	0,9%	1,1%	0,4%
Mar-10	-0,6%	4,5%	11,6%	2,3%	-1,6%	1,6%	0,5%	-1,0%	10,3%	0,6%	2,1%	1,4%
Apr-10	0,6%	-0,9%	31,6%	-0,3%	1,5%	2,6%	2,2%	-3,4%	6,1%	-0,1%	0,4%	1,2%
Maj-10	0,4%	-1,2%	10,0%	-0,6%	-1,2%	1,4%	0,5%	-0,8%	-2,0%	1,3%	0,0%	0,3%
prosječni rast za prvih pet mjeseci g/g u %												
2009.	1,3%	-19,1%	34,4%	-11,1%	-1,6%	-9,1%	-6,5%	9,3%	-3,5%	8,4%	5,8%	-1,0%
2010.	-3,3%	8,3%	36,3%	3,1%	-2,9%	10,8%	5,8%	0,0%	4,2%	11,0%	6,7%	6,3%
prosječni rast za prvih pet mjeseci m/m u %												
2009.	-1,8%	-2,2%	8,2%	-2,0%	-2,5%	-0,6%	-1,4%	0,2%	-0,8%	0,9%	0,3%	-0,5%
2010.	0,1%	-0,7%	-4,1%	-0,4%	-0,3%	1,0%	0,5%	-0,9%	2,7%	0,8%	0,7%	0,6%

Izvor: CBBiH

3.3. Prosječna obavezna rezerva

Na kraju petog mjeseca tekuće godine osnovica za obračun obavezne rezerve je dostigla nivo od oko 15,9 milijardi KM. Osnovica i dalje bilježi smanjenje (-0,3% g/g) u odnosu na isti period prethodne godine, ali znatno manje nego prethodnih mjeseci. Međutim, u svim mjesecima ove godine ukupna sredstva koja banke drže na računima kod CB, a za održavanje OR bilježe godišnji rast, a mjesečni rast na kraju zadnjeg posmatranog mjeseca postaje negativan (vidjeti stope rasta u tabeli ispod). U

isto vrijeme, može se primjetiti da i razlika (višak sredstava iznad OR) bilježi smanjenje na kraju maja mjeseca i na godišnjem (zadržava pozitivnu stopu rasta) i na mjesečnom nivou. Stopa OR je i dalje nepromjenjena - 10%, a isto tako i prosječna stopa po kojoj banke drže svoja sredstva kod CB (20%). Detaljnije se nalazi u tabeli ispod.

U milionima KM

Period	Osnovica za obračun obavezne rezerve	Prosječne obavezne rezerve	Prosječna gotovina u trezorima banaka	Prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH	Ukupna sredstva za održavanje obavezne rezerve	Razlika	Prosječna stopa obavezne rezerve	Stopa obavezne rezerve
Jan-10	15.764,6	1.623,9	...	3.203,2	3.203,2	1.579,2	20%	10%
Feb-10	15.688,3	1.613,4	...	3.086,2	3.086,2	1.472,8	20%	10%
Mar-10	15.649,5	1.604,4	...	3.024,7	3.024,7	1.420,3	19%	10%
Apr-10	15.790,4	1.630,7	...	3.144,5	3.144,5	1.513,8	20%	10%
Maj-10	15.873,7	1.645,8	...	3.096,2	3.096,2	1.450,4	20%	10%
stope rasta g/g u %								
Jan-10	-7,8%	-20,7%	...	1,9%	1,9%	44,1%		
Feb-10	-7,8%	-20,7%	...	0,9%	0,9%	43,8%		
Mar-10	-7,4%	-20,3%	...	1,1%	1,1%	45,3%		
Apr-10	-5,0%	-17,5%	...	7,5%	7,5%	59,4%		
Maj-10	-0,3%	0,2%	...	7,2%	7,2%	16,3%		
stope rasta m/m u %								
Jan-10	0,3%	1,1%	...	7,9%	7,9%	15,9%		
Feb-10	-0,5%	-0,6%	...	-3,7%	-3,7%	-6,7%		
Mar-10	-0,2%	-0,6%	...	-2,0%	-2,0%	-3,6%		
Apr-10	0,9%	1,6%	...	4,0%	4,0%	6,6%		
Maj-10	0,5%	0,9%	...	-1,5%	-1,5%	-4,2%		
prosječni rast za prvih pet mjeseci g/g u %								
2009.	-0,6%	-35,8%	...	-19,4%	-19,4%	55,6%		
2010.	-5,7%	-15,8%	...	3,7%	3,7%	41,8%		
prosječni rast za prvih pet mjeseci m/m u %								
2009.	-1,7%	-7,2%	...	-1,9%	-1,9%	14,8%		
2010.	0,2%	1,0%	...	0,9%	0,9%	1,6%		

Izvor: CBBiH

3.4. Devizne rezerve Centralne banke BiH

Devizne rezerve na kraju maja mjeseca tekuće godine su dostigle nivo od oko 6,1 milijardu KM. U poređenju sa prethodnim mjesecom desilo se smanjenje od 0,5% m/m. Ali ako se uporedi kraj maja ove godine sa istim periodom prethodne godine, uočava se značajnija stopa rasta od 6,8% g/g. Ako se uporedi prosječni rast ukupnih deviznih rezervi za prvih pet mjeseci tekuće i prethodne godine, uočava se blagi oporavak. Na godišnjem nivou imamo -8,9% g/g 2009. vs. 2,1% g/g 2010., a na mjesečnom -1,9% m/m 2009. vs. -0,3% m/m 2010. Detaljniji prikaz se nalazi u tabeli ispod.

U milionima KM

Godina	Zlato	Držanje SDR	Strana valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire	Bruto devizne rezerve	Neto devizne rezerve	Monetar na pasiva	Neto slobodne rezerve
Jan-10	64,1	5,9	105,7	3.042,3	2,2	2.814,6	6.034,7	6.033,8	5.523,5	583,0
Feb-10	68,2	4,5	85,7	3.081,3	2,3	2.797,3	6.039,3	6.038,4	5.517,0	510,3
Mar-10	68,4	3,5	72,6	2.942,0	2,2	3.104,8	6.193,5	6.192,6	5.666,9	525,7
Apr-10	73,7	3,5	103,9	2.455,1	2,4	3.511,7	6.150,3	6.149,4	5.670,6	478,8
Maj-10	81,3	1,8	75,5	2.430,1	2,6	3.523,6	6.114,9	6.116,9	5.617,9	496,0

stopa rasta g/g u %										
Jan-10	0,0%	1.375,0%	-31,7%	-37,7%	-95,4%	164,0%	-1,9%	-1,9%	-0,7%	-12,5%
Feb-10	0,0%	1.400,0%	-45,6%	-32,5%	-95,1%	115,5%	-0,4%	-0,4%	0,8%	-12,0%
Mar-10	18,8%	1.066,7%	-63,2%	-35,1%	-94,2%	153,3%	2,3%	2,3%	4,0%	-13,0%
Apr-10	33,3%	1.066,7%	-30,0%	-42,3%	-91,9%	143,7%	3,8%	3,8%	4,2%	-1,4%
Maj-10	41,4%	800,0%	-48,7%	-40,3%	-89,9%	147,3%	6,8%	6,8%	7,3%	1,0%
stopa rasta m/m u %										
Jan-10	1,3%	3,5%	-1,6%	-7,8%	0,0%	2,9%	-2,9%	-2,9%	-3,2%	0,9%
Feb-10	6,4%	-23,7%	-18,9%	1,3%	4,5%	-0,6%	0,1%	0,1%	-0,1%	2,2%
Mar-10	0,3%	-22,2%	-15,3%	-4,5%	-4,3%	11,0%	2,6%	2,6%	2,7%	0,8%
Apr-10	7,7%	0,0%	43,1%	-16,5%	9,1%	13,1%	-0,7%	-0,7%	0,1%	-8,9%
Maj-10	10,3%	-48,6%	-27,3%	-1,0%	8,3%	0,3%	-0,6%	-0,5%	-0,9%	3,6%
prosječni rast za prvih pet mjeseci g/g u %										
2009.	0,0%	-12,2%	432,6%	-17,6%	-14,8%	22,8%	-8,9%	-8,9%	-11,7%	31,4%
2010.	18,7%	1.141,7%	-43,8%	-37,6%	-93,3%	144,8%	2,1%	2,1%	3,1%	-7,6%
prosječni rast za prvih pet mjeseci m/m u %										
2009.	0,0%	-11,7%	-5,2%	-2,9%	-12,1%	2,9%	-1,9%	-1,9%	-1,8%	-2,4%
2010.	5,2%	-18,2%	-4,0%	-5,7%	3,5%	5,3%	-0,3%	-0,3%	-0,3%	-0,3%

3.5. Depoziti

Ukupni depoziti nastavili su pozitivan rast i u svibnju 2010. godine i dostigli su iznos 12,55 mlrd. KM. Pozitivan doprinos rastu dali su depoziti stanovništva i depoziti nefinancijskih poduzeća. Depoziti ova dva sektora čine 79% ukupnih depozita. Depoziti stanovništva na kraju svibnja iznosili su 6,00 mlrd. KM i rasli su godišnjom stopom od 15,13%. Depoziti nefinancijskih poduzeća za prvih pet mjeseci iznosili su 3,9 mlrd. KM i rasli su godišnjom stopom od 6,67%.

u mil. KM

Godina	Mjesec	Ukupni depoziti	Depoziti stanovništva	Depoziti nefinancijskih poduzeća ³	Depoziti opće vlade ⁴	Ostali depoziti ⁵
Stanje na kraju perioda						
2010.	01.	12.030	5.725	3.726	1.808	771
2010.	02.	12.024	5.816	3.714	1.731	763
2010.	03.	12.395	5.893	3.845	1.924	733
2010.	04.	12.450	5.979	3.852	1.864	755
2010.	05.	12.551	6.001	3.916	1.869	765
Stopa rasta g/g						
2010.	01.	0,52%	12,05%	-1,62%	-26,86%	28,55%
2010.	02.	0,97%	12,39%	-1,06%	-27,11%	26,23%
2010.	03.	5,29%	14,38%	2,71%	-15,93%	24,62%
2010.	04.	6,62%	13,95%	5,16%	-13,90%	25,27%
2010.	05.	6,64%	15,13%	6,67%	-16,55%	18,21%
Prosječna godišnja stopa rasta za pet mjeseci						
2009.		-3,03%	-3,51%	6,17%	-20,10%	41,50%
2010.		4,01%	13,58%	2,37%	-20,07%	26,17%

Izvor: Centralna banka BiH

³ Prema CB BiH sektor nefinancijskih poduzeća čine nefinancijska javna poduzeća, nefinancijska privatna poduzeća i udruženja i neprofitne organizacije.

⁴ Sektor opće vlade čine sve razine vlada u BiH.

⁵ U ostalim depozitima su depoziti nebankarskih financijskih institucija i ostali depoziti.

3.6. Krediti

Za razliku od depozita, ukupni krediti nastavili su negativan rast. Na kraju svibnja 2010. godine ukupni krediti iznosili su 14,23 mlrd. KM. Krediti stanovništvu čine 43,9% ukupno plasiranih kredita bh. banaka i za prvih pet mjeseci iznosili su 6,25 mlrd. KM. Godišnja stopa rasta kredita datih ovom sektoru iznosila je -4,89%. S druge strane, krediti nefinancijskim poduzećima već tri mjeseca unazad bilježe pozitivne godišnje stope rasta. Krajem svibnja tekuće godine ovi krediti iznosili su 7,54 mlrd. KM i rasli su stopom od 1,67% g/g. Krediti nefinancijskim poduzećima čine 53,0% ukupno plasiranih kredita.

u mil. KM

Godina	Mjesec	Ukupni krediti	Kreditni stanovništvu	Kreditni nefinancijskim poduzećima	Kreditni općoj vladi	Ostali krediti ⁶
Stanje na kraju perioda						
2010.	01.	14.015	6.258	7.330	324	102
2010.	02.	14.090	6.222	7.430	341	97
2010.	03.	14.134	6.218	7.481	350	85
2010.	04.	14.158	6.226	7.494	357	81
2010.	05.	14.228	6.245	7.536	369	79
Stopa rasta g/g						
2010.	01.	-3,62%	-6,56%	-1,10%	20,47%	-37,08%
2010.	02.	-3,14%	-6,68%	-0,18%	19,81%	-36,09%
2010.	03.	-2,43%	-6,23%	0,61%	23,34%	-37,43%
2010.	04.	-1,99%	-5,64%	0,95%	19,88%	-35,40%
2010.	05.	-2,17%	-4,89%	1,67%	-17,62%	-33,11%
Prosječna godišnja stopa rasta za pet mjeseci						
2009.		14,06%	10,68%	16,09%	109,80%	-20,17%
2010.		-2,67%	-6,00%	0,39%	13,18%	-36,50%

Izvor: Centralna banka BiH

3.6. Berze u BiH

Poredeći vrijednosti ukupnog prometa na Sarajevskoj i Banjalučkoj berzi u maju 2010. godine sa vrijednostima u maju 2009. godine zabilježen je rast od 18,4% ali u odnosu na maj 2008. godine još uvijek pad od 51,7%.

Na SASE je zabilježen pad prometa od 23,85 % u odnosu na maj 2009 , a u odnosu maj 2008. godine još uvijek značajan pad prometa od 56 %.

Na BLSE je zabilježen rast prometa od 89,37% u odnosu na maj 2009 godine, ali u odnosu na maj 2008. godine pad od 48,27%.

Promet (u KM)

Period	SASE	BLSE	UKUPNO
Maj-08	17,501,950.00	22,036,799.39	39,538,749.39
Maj-09	10,103,030.30	6,019,743.92	16,122,774.22
Maj-10	7,693,064.77	11,399,521.78	19,092,586.55

⁶ U ostalim kreditima su krediti nebankarskim financijskim institucijama i ostali krediti.

U isto vrijeme kapitalizacija u mjesecu maj 2008., 2009. i 2010. godine je iznosila:
Kapitalizacija (u KM)

Period	SASE	BLSE	UKUPNO
Maj-08	12,723,702,163.00	5,659,444,429.52	18,383,146,592.52
Maj-09	6,731,801,212.01	3,751,501,957.97	10,483,303,169.98
Maj-10	7,272,810,671.95	3,597,528,884.33	10,870,339,556.28

Procentualno poredeći vrijednosti kapitalizacije na SASE u maju 2010. godine sa vrijednostima u maju 2009. godine zabilježen je rast kapitalizacije od 8%, na BLSE pad od 5,4% ili ukupan rast kapitalizacije na obje berze u iznosu od 3,7%.

Poredeći vrijednosti u maju 2010. godine sa vrijednostima ukupne kapitalizacije u maju 2008. godine ukupna kapitalizacija bilježi i dalje pad od 40,87%, SASE pad od 42,84% i BLSE pad od 36,43%.

4. Vanjski sektor

Izraženo u milionima KM	2006 K1	2007 K1	2008 K1	2009 K1	2010 K1
I - TEKUĆI RAČUN (1+2+3+4)	-20,4	-295,5	-693,4	-340,4	-134,2
1. ROBA	-1.115,6	-1.523,9	-2.075,2	-1.522,5	-1.168,8
Izvoz robe, fob	1.101,8	1.381,1	1.610,1	1.281,9	1.586,8
Uvoz robe, fob	-2.217,3	-2.905,0	-3.685,3	-2.804,4	-2.755,6
2. USLUGE	189,6	258,7	301,5	251,0	211,3
Potražuje	305,4	397,6	454,6	401,8	343,2
Duguje	-115,8	-139,0	-153,1	-150,8	-131,9
3. DOHODAK	144,8	172,4	232,0	126,2	110,3
Potražuje	221,9	312,7	359,2	302,7	234,4
Duguje	-77,1	-140,3	-127,2	-176,5	-124,1
4. TEKUĆI TRANSFERI	760,7	797,4	848,3	804,9	713,0
Potražuje	815,7	859,7	922,5	880,2	791,9
Duguje	-55,0	-62,3	-74,3	-75,3	-78,9
II - KAPITALNI I FINANSIJSKI RAČUN (1+2)	9,8	390,9	768,1	429,5	204,9
1.KAPITALNI RAČUN	101,1	86,7	96,2	84,9	71,7
2.FINANSIJSKI RAČUN	-91,3	304,1	671,9	344,6	133,1
2.1. DIREKTNE INVESTICIJE	210,9	289,4	198,9	60,4	33,0
2.2. PORTFOLIO INVESTICIJE	-2,0	0,1	-0,1	-1,3	-11,0
2.3. OSTALE INVESTICIJE	-53,1	150,0	378,1	44,5	87,3
2.4. REZERVNA AKTIVA	-247,1	-135,4	95,0	241,0	23,9
III - NETO GREŠKE I PROPUSTI	10,6	-95,4	-74,7	-89,1	-70,7

Prema posljednjim dostupnim podacima Centralne banke BiH, **deficit na tekućem računu** je na kraju marta 2010. iznosio 134,2 miliona KM. U odnosu na isti period prethodne godine, taj iznos predstavlja smanjenje od 61%, najvećim dijelom uzrokovano povoljnijim odnosom uvoznih i izvoznih veličina.

Izvoz je rastao po stopi od 24% dok je **uvoz** opao za 2%, što je dovelo do pada trgovinskog deficita za 23% u odnosu na K1 2009. Nakon drastičnog pada spoljnotrgovinskih aktivnosti početkom 2009, izvoz u K1 2010 je dostigao vrijednosti iz K1 2008, a uvoz još nije stigao vrijednosti iz K1 2007.

Suficit u bilansu **usluga** (211,3 miliona KM) je nastavio trend pada od K1 2009 a nominalno još nije dostigao vrijednosti iz K1 2007. Međunarodno pružanje usluga transporta se oporavlja što ukazuje na

blago povećanje spoljnotrgovinskih aktivnosti, dok inostrani turisti miruju. Pružanje građevinskih usluga u inostranstvu bilježi snažan pad, gdje su registrovane nominalne vrijednosti na nivou onih iz K1 2006.

Bilans dohotka (110,3 miliona KM) i dalje bilježi trend pada, samo sa nižom stopom (13% vs 46% u K1 2009). Kompenzacije zaposlenim su zabilježile 203,5 miliona KM a dohodak od investicija 30,9 miliona KM; osliv po osnovu investicionog dohotka je iznosio 119,5 miliona KM.

Tekući transferi bilježe značajniji trend pada (11% vs 5% u K1 2009) a nominalno iznose 713 miliona KM. Najznačajnija kategorija - novčane pošiljke zaposlenih, su nastavile trend pada još od K1 2008, da bi na kraju K1 2010 pale na nivo iz K1 2005 (434 miliona KM).

Finansiranje iz **kapitalnog računa** postaje sve manje značajno (71,7 milion KM).

Finansijski račun je registrovao priliv od 133 miliona KM (61% manje u odnosu na K1 2009). U okviru njega - **Aktiva** komercijalnih banaka u inostranstvu se povećala za 128,7 miliona KM, a ostalih sektora 70 miliona KM. **Pasiva** (dugovi) je značajno uvećana uslijed povlačenja novih zajmova (408,7 miliona KM), što se najvećim dijelom odnosi na povlačenje tranši iz aranžmana sa MMF-om, dok je otplata glavnice zajma značajno uvećana na 228,6 miliona KM, djelimično uslijed aktiviranja dijela opcionog duga prema Londonskom klubu povjerilaca.

Devizne rezerve su se povećale za 23,9 miliona KM.

Vanjska trgovina robama, januar-maj 2010.

Tokom prvih pet mjeseci 2010. godine izvoz iz BiH je iznosio 2,7 milijardi KM i u odnosu na isti period prošle godine doživio rast od 30,6%. Uvoz BiH za period januar – maj 2010. godine iznosio je 5 milijardi KM i u poređenju sa istim periodom 2009. godine doživio je rast u iznosu od 3,3%. Rezultat izvoza i uvoza BiH je trgovinski deficit koji je ove godine dostigao vrijednost od 2,3 milijarde KM i u poređenju sa istim periodom prošle godine manji je za 17,1%.

Posmatrajući strukturu robne razmjene po najznačajnijim uvoznim i izvoznim stavkama za prvih pet mjeseci 2010. godine vidljivo je da su mineralne tvari gdje su najznačajnija nafta i naftni derivati; mašine i aparati; bazni metali; te prehrana dominirali na strani uvoza, dok su najznačajnije izvozne pozicije mineralne tvari gdje spada električna energija; bazni metali gdje kao i kod uvoza dominiraju aluminij, željezo i čelik, te njihovi proizvodi; rezervni dijelovi za autoindustriju; razni gotovi proizvodi kao što su namještaj, odjeća i obuća.

Bosna i Hercegovina je u periodu januar – maj 2010. godine uvezla 1 milijardu KM mineralnih tvari u okviru kojih 630 miliona KM nafte i naftnih derivata, u odnosu na isti period prošle godine, ostvaren je rast uvoza ove vrste proizvoda za 27,4%.

Drugo mjesto po vrijednosti uvoza zauzimaju mašine, aparati i mehanički uređaji čiji je uvoz u prvih pet mjeseci 2010. godine iznosio 637 miliona KM. U odnosu na isti period prošle godine, uvoz mašina je pao za čak 13,2%, dok u ukupnom uvozu učestvuje sa oko 14%.

Značajan udio u strukturi bosanskohercegovačkog uvoza zauzimaju prehrambene prerađevine kojih je u 2010. godini uvezeno u iznosu od 522 miliona KM, i u odnosu na isti period 2009. godine primjetan je pad od oko 2%.

Sljedeća značajna uvozna stavka su bazni metali kojih je BiH uvezla u iznosu od 442 miliona KM. Od baznih metala najviše su se uvozili željezo i čelik, njihovi proizvodi, te aluminij i proizvodi od aluminija. Nakon posljedica ekonomske krize koja se najviše odrazila na metalnu industriju i pad uvoza baznih metala, u prvih pet mjeseci 2010. godine dolazi do rasta uvoza i u odnosu na prvih pet mjeseci prošle godine doživio je rast od 8,7%.

Na strani izvoza baznih metala situacija se znatno popravlja i u prvih pet mjeseci 2010. godine izvezeno je skoro 640 miliona KM ove kategorije proizvoda, u odnosu na isti period 2009. godine primjetan je izuzetan rast od 62,2%.

Značajna kategorija izvoza je električna energija koje je BiH izvezla u iznosu od 240 miliona KM. Izvoz električne energije za period januar - maj 2010. godine u odnosu na isti period prošle godine doživio je rast od 4%. Bitno je spomenuti da BiH u spoljnoj trgovini sa električnom energijom ostvaruje suficit, a pored toga BiH je lider u proizvodnji električne energije u poređenju sa zemljama regiona.

Kategorija raznih proizvoda gdje je uključen namještaj u periodu januar - maj 2010. godine ostvarila je izvoz od 273 miliona KM. U odnosu na isti period prošle godine izvoz namještaja je doživio značaja rast od oko 28,5% Međutim, bitno je spomenuti da industrija proizvodnje namještaja u BiH je u usponu i za očekivati je veći izvoz u narednom periodu, a samim time i korigovanje stope rasta izvoza s obzirom da namještaj ostvaruje značajan udio ukupnog izvoza BiH.

u 000 KM	Januar – Maj 2009.	Januar – Maj 2010.	Promjena 2010./2009.
IZVOZ	4.890.215	2.736.894	30,6%
UVOZ	2.094.969	5.054.797	3,3%
TRGOVINSKI DEFICIT	-2.795.246	-2.317.902	-17,1%

5. Strane direktne investicije

(u milionima KM) po kvartalima u 2008. 2009. i 2010. godini iznose:

	K1	K2	K3	K4
2008.	86	241	163	87
2009.	-6,4	160,8	134,2	184,4
2010.	57,9			

Ukupna registrirana strana ulaganja u prvom kvartalu 2010. godine iznose **57,9** miliona KM, što je veće od ulaganja u prvom kvartalu 2009. godine za 64,3 miliona KM, a poredeći sa direktnim stranim ulaganjima u prvom kvartalu 2008. godine procentualno su manja za 33%.